

CIT, VAT, MSR
W WYNAJMIE DŁUGOTERMINOWYM
AUT

Warszawa, 15 stycznia 2010 r.

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce opracowanie dotyczące zagadnień podatkowych związanych z wykorzystywaniem pojazdów w prowadzonej działalności gospodarczej.

Celem opracowania jest ujednoczenie i przybliżenie terminów podatkowych pojawiających się w procesie rozliczania dla celów podatkowych długoterminowego najmu pojazdów, w tym w szczególności leasingu. W opracowaniu odnosimy się do zagadnień na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawa o pdop), ustawy o podatku od towarów i usług (ustawa o VAT), Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) oraz ustawy o rachunkowości.

Podstawową zaletą niniejszego dokumentu jest to, że jego treść została uzgodniona przez członków Polskiego Związku Wynajmu i Leasingu Pojazdów z doradcą podatkowym¹, przez co nabiera on cech wspólnego stanowiska w odniesieniu do zagadnień podatkowych związanych z leasingiem.

Ufając, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa pomocne w codziennej pracy, chcielibyśmy podkreślić, że przedstawiony Państwu dokument nie może być traktowany jako formalne stanowisko organów podatkowych oraz nie ma mocy wiążącej dla Państwa doradców lub audytora. Opracowanie ma charakter informacyjny, a korzystanie z niego nie powoduje powstania stosunku prawnego, ani faktycznego między Polskim Związkiem Wynajmu i Leasingu Pojazdów, doradcą podatkowym Związku a osobami korzystającymi z niniejszego dokumentu.

Niniejsze opracowanie odnosi się do stanu prawnego na 15 stycznia 2010 r.

---

¹ Doradcą podatkowym Związku jest Deloitte Doradztwo Podatkowe Sp. z o.o.

Kwestie dotyczące umów leasingu na gruncie podatku dochodowego od osób prawnych

---

Definicja leasingu

- Leasing został zdefiniowany w ustawie o pdop niezależnie od definicji leasingu zawartej w Kodeksie Cywilnym. Definicja leasingu przyjęta dla potrzeb ustawy o pdop ma bardzo szeroki charakter - obejmuje swoim zakresem zarówno umowy leasingu nazwane w Kodeksie Cywilnym jak i umowy dzierżawy, najmu i wszelkie inne umowy, na mocy których jedna ze stron oddaje do odpłatnego używania drugiej stronie podlegające amortyzacji środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne, a także grunty.
- Przepisy ustawy o pdop wyróżniają dwa typy leasingu – tzw. operacyjny i tzw. finansowy. Jednocześnie umowy, które nie spełniają warunków uznania ich za umowy leasingu operacyjnego lub finansowego, traktuje się dla celów ustawy o pdop jak umowy najmu i dzierżawy.
- Najbardziej popularną formą wynajmu długoterminowego pojazdów jest leasing operacyjny. W związku z tym, opracowanie niniejsze skupia się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z tą właśnie formą leasingu.
- Zdarza się również, że stosowaną formą umowy w tego typu działalności jest wynajem krótkoterminowy, tj. z okresem trwania poniżej 24 miesięcy. W przypadku tego typu umów dotyczących samochodów, przepisy ustawy o pdop dotyczące leasingu nie będą miały zastosowania.

Leasing Operacyjny

- Dla celów ustawy o pdop uznaje się, że umowa jest umową leasingu operacyjnego wtedy, gdy spełnione są oba poniższe warunki:
  - umowa została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji (tzn. na co najmniej 24 miesiące dla samochodów), jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne oraz
  - suma ustalonych w umowie opłat (w kwocie netto), odpowiada co najmniej wartości początkowej pojazdu, z tym, że do sumy opłat można zaliczyć opcję zakupu pojazdu przez leasingobiorcę (pod warunkiem, że w umowie leasingu została określona cena, po której korzystający ma prawo nabyć przedmiot umowy po zakończeniu podstawowego okresu tej umowy)
- Zgodnie z przepisami ustawy o pdop, w leasingu operacyjnym leasingobiorca

ma prawo, co do zasady, do uznania za koszt uzyskania przychodów wszelkich opłat ponoszonych na podstawie umowy leasingu.

Definicja samochodu osobowego

- W świetle przepisów ustawy o pdop, nie istnieją ograniczenia co do możliwości zaliczenia do kosztów podatkowych wydatków związanych z użytkowaniem pojazdów ciężarowych.
- Ograniczenia takie pojawiają się jednak w przypadku wykorzystywania w działalności gospodarczej samochodów osobowych. Dlatego też, tak istotnym jest zdefiniowanie samochodów osobowych dla celów podatkowych.
- Zgodnie z przepisami ustawy o pdop, za samochód osobowy uznaje się pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, konstrukcyjnie przeznaczony do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą. Przepisy te wyłączają jednakże z kategorii samochodów osobowych niektóre typy pojazdów (np. niektóre pojazdy, których konstrukcja świadczy o przystosowaniu do przewozu ładunków, niektóre pojazdy specjalne, itp.).
- Spełnienie powyższych wymagań, pozwalających na niezaliczenie danego pojazdu samochodowego do samochodów osobowych, stwierdza się na podstawie dodatkowego badania technicznego przeprowadzonego przez okręgową stację kontroli pojazdów, potwierdzonego zaświadczeniem wydanym przez tę stację, oraz dowodu rejestracyjnego pojazdu, zawierającego właściwą adnotację o spełnieniu tych wymagań.
- Kopię zaświadczenia wydanego przez okręgową stację kontroli pojazdów należy dostarczyć, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego.

Koszty uzyskania przychodów

- Przepisy ustawy o pdop wskazują, że koszty uzyskania przychodów powinny być ponoszone w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów podatnika. Dotyczy to także kosztów związanych z użytkowaniem pojazdów. W praktyce oznacza to, że podatnik może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatki związane z użytkowaniem samochodu pod warunkiem, że samochód jest wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Zasadniczo, wszelkie koszty związane z użytkowaniem pojazdów ciężarowych

przez przedsiębiorcę stanowią koszt uzyskania przychodów. Obejmują one nie tylko raty leasingowe, ale także koszty przeglądów technicznych, koszty zakupu opon, koszty napraw, myjni samochodowej itp.

- W przypadku samochodów osobowych koszty związane z ich użytkowaniem podlegają pewnym ograniczeniom, które przedstawiamy poniżej.

Koszty używania pojazdów obcych

- W przypadku, gdy podatnik użytkuje samochód osobowy na podstawie tytułu innego niż tytuł własności oraz umowa leasingu (np. użytkuje samochód osobowy na podstawie umowy najmu lub samochód prywatny pracownika używany przez niego), przepisy ustawy o pdop ograniczają możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów wydatków związanych z takim samochodem.
- Koszty ponoszone w związku z samochodem osobowym użytkowanym na podstawie innego tytułu niż umowa leasingu zdefiniowana w ustawie o pdop (np. umowa najmu krótkoterminowego, używanie samochodu prywatnego pracownika dla celów służbowych) nie mogą przekraczać limitu wynikającego z tzw. „kilometrówki” (tj. limitu ustalonego na podstawie ewidencji przebiegu pojazdu prowadzonej przez podatnika).
- Ograniczenie to dotyczy nie tylko czynszu najmu, lecz również innych wydatków ponoszonych w związku z użytkowaniem samochodu osobowego (paliwo, koszty napraw, remontów, opon, itp.).
- Należy podkreślić, że powyższe ograniczenie nie ma zastosowania, gdy samochód osobowy jest użytkowany na podstawie umowy leasingu operacyjnego lub finansowego w rozumieniu przepisów ustawy o pdop.

Koszty amortyzacji pojazdów osobowych

- Nie stanowią kosztów podatkowych odpisy z tytułu zużycia samochodu osobowego, w części ustalonej od wartości samochodu przewyższającej równowartość 20 000 EUR.
- Jednak w przypadku używania na podstawie umowy leasingu operacyjnego samochodu, którego wartość przekracza 20 000 EUR, leasingobiorca jest uprawniony do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów całej raty leasingowej, również w części odpowiadającej nadwyżce ponad kwotę 20 000 EUR.

Koszty ubezpieczenia pojazdów osobowych

- W przypadku, gdy koszt ubezpieczenia stanowi element składowy raty leasingowej, rata taka może stanowić koszt uzyskania przychodów w pełnej wysokości.
- Natomiast w przypadku, gdy składka ubezpieczenia samochodu osobowego jest odrębnym wydatkiem (tj. jest wyszczególniona na fakturze), możliwość zaliczenia takiego wydatku do kosztów uzyskania przychodów przez leasingobiorcę jest ograniczona. Zgodnie bowiem z przepisami ustawy o pdop nie stanowią kosztów podatkowych koszty składek ubezpieczeniowych ponoszonych na ubezpieczenie samochodów osobowych w części dotyczącej wartości samochodu przekraczającej 20 000 EUR.
- Niekiedy przyjmuje się, że ograniczenie możliwości zaliczania do kosztów podatkowych składek ubezpieczeniowych ponoszonych na ubezpieczenie samochodów osobowych, których wartość przekracza 20 000 EUR, dotyczy ubezpieczenia autocasco lub innego ubezpieczenia dobrowolnego. Tym samym przedmiotowe ograniczenie nie obejmuje składek na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów. Powyższa interpretacja wymaga jednakże potwierdzenia przez organ podatkowy w drodze indywidualnej interpretacji prawa podatkowego lub skonsultowania z doradcą podatkowym podatnika.

Koszty likwidacji szkód komunikacyjnych

- Jeśli samochód był objęty ubezpieczeniem AC oraz uposażonym do odszkodowania zgodnie z umową ubezpieczenia jest leasingodawca, wydatki poniesione przez leasingobiorcę na naprawy powypadkowe mogą być uznane za koszty uzyskania przychodów jedynie wówczas, gdy leasingobiorca otrzymuje od leasingodawcy zwrot poniesionych wydatków.
- Kosztem uzyskania przychodów leasingobiorcy może być również koszt tzw. udziału własnego, którym leasingodawca obciąża leasingobiorcę w sytuacji, gdy ubezpieczyciel pokrywa jedynie część kosztów napraw poniesionych przez leasingodawcę.
- Nie stanowią natomiast kosztów podatkowych straty powstałe w wyniku utraty lub likwidacji samochodów oraz koszty ich remontów powypadkowych, jeżeli samochody nie były objęte ubezpieczeniem AC (ograniczenie to dotyczy zarówno pojazdów osobowych, jak i ciężarowych). Oznacza to, że

w przypadku, gdy samochód nie był objęty ubezpieczeniem AC, wydatki poniesione na naprawę powypadkową samochodu nie mogą stanowić kosztów uzyskania przychodów ani u leasingobiorcy, ani u leasingodawcy.

Koszty paliwa

- Koszty paliwa zakupionego do pojazdów osobowych używanych na podstawie umowy leasingu stanowią koszt uzyskania przychodów leasingobiorcy.
- Natomiast w przypadku samochodów osobowych używanych na podstawie innego tytułu niż umowa leasingu zdefiniowana w ustawie o pdop (np. umowy najmu lub dzierżawy), paliwo może być zaliczone do kosztów podatkowych - jak wskazano powyżej - tylko do wysokości tzw. „kilometrówki”.

Nieodliczalny VAT

- Szczególnego rodzaju kosztem jest naliczony podatek VAT ponoszony przez leasingobiorcę w części niepodlegającej odliczeniu od podatku należnego zgodnie z przepisami o VAT. Taki nieodliczalny podatek VAT może być zaliczony przez leasingobiorcę do kosztów uzyskania przychodów.

Koszty ponoszone w przypadku kradzieży lub szkody całkowitej

- W przypadku naliczania przez leasingodawcę opłat związanych z leasingiem pojazdu, który został skradziony lub uległ szkodzie całkowitej w okresie od dnia zdarzenia do dnia zakończenia umowy, leasingobiorca ma prawo do potraktowania jako koszt podatkowy takich opłat (np. rat leasingowych, opłat za serwis i zarządzanie).
- Powyższe potwierdzają niektóre interpretacje organów podatkowych, z których wynika, iż w przypadku kradzieży przedmiotu leasingu, dla możliwości zaliczenia opłat leasingowych do kosztów uzyskania przychodów nie ma decydującego znaczenia, czy opłaty ustalone w umowie leasingu operacyjnego ponoszone są w trakcie trwania tej umowy, czy też po jej zakończeniu. Niemniej jednak, z uwagi na rozbieżności w piśmiennictwie organów podatkowych, takie stanowisko wymaga potwierdzenia przez organ podatkowy w drodze indywidualnej interpretacji prawa podatkowego lub skonsultowania z doradcą podatkowym podatnika.
- Jeśli z umowy leasingu wynika, że w przypadku kradzieży lub szkody całkowitej, to leasingobiorca ma prawo do odszkodowania, wówczas

otrzymane odszkodowanie będzie stanowić przychód podatkowy leasingobiorcy, zaś wszystkie zapłacone raty - koszt uzyskania przychodów.

Opłata za wcześniejsze zakończenie umowy leasingu

- W przypadku wcześniejszego rozwiązania/zakończenia umowy leasingu, leasingobiorca zobowiązany jest do uiszczenia dodatkowej opłaty na rzecz leasingodawcy. Zaliczenie takich wydatków do kosztów uzyskania przychodów uzależnione jest od możliwości wykazania związku pomiędzy ww. poniesionym wydatkiem a osiągniętym przychodem lub zachowaniem bądź zabezpieczeniem źródła przychodów. Istnieją argumenty przemawiające za uznaniem dodatkowej opłaty ponoszonej przez leasingobiorcę za koszt uzyskania przychodu.
- Jednakże podejście organów podatkowych do tego zagadnienia jest niejednolite i dlatego w odniesieniu do tego typu opłat należy zachować ostrożność. Organy podatkowe niekiedy bowiem kwestionują opłaty ponoszone przez leasingobiorcę za wcześniejsze rozwiązanie/zakończenie umowy leasingu na rzecz leasingodawcy jako niestanowiące kosztu uzyskania przychodów. Argumentują przy tym, że za koszt uzyskania przychodów można uznać wyłącznie wydatki poniesione w celu uzyskania przychodów i wskazują, że nie ma przychodu związanego (choćby pośrednio) z taką opłatą. W związku z powyższym w celu zapewnienia bezpieczeństwa podatkowego leasingobiorcy w tym zakresie, prawidłowość przyjętego rozwiązania należy potwierdzić w drodze interpretacji wydanej przez Ministra Finansów.

Cesja umów leasingu operacyjnego

- W przypadku podpisania z dotychczasowym leasingobiorcą i nowym leasingobiorcą odpowiednich umów dotyczących przejęcia praw i obowiązków z umowy leasingu dochodzi do cesji umowy leasingu. Na podstawie tej umowy, nowy leasingobiorca wstępuje w wynikające z umowy leasingu prawa i obowiązki dotychczasowego leasingobiorcy. Konsekwencją powyższego jest kontynuowanie umowy leasingu z nowym leasingobiorcą.
- Zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez organy podatkowe w interpretacjach indywidualnych, w przypadku cesji umowy leasingu, na moment dokonania cesji na nowo trzeba dokonywać kwalifikacji umowy leasingu dla celów podatkowych, tj. przeprowadzić ocenę, czy umowa ta spełnia warunki wskazane w ustawie o pdop (czas na jaki została zawarta stanowi 40% normatywnego okresu amortyzacji oraz suma ustalonych w niej opłat

odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych). Może się bowiem okazać, że po dokonaniu cesji umów leasingu, umowy te nie spełniają np. warunku dotyczącego sumy opłat wskazanego w ustawie o pdop.

- W przypadku, gdy po dokonaniu cesji umowy leasingu, umowa nie spełnia warunków określonych w ustawie o pdop, leasingodawca po zakończeniu takiej umowy nie powinien dokonywać sprzedaży przedmiotu leasingu po cenie odbiegającej od ich wartości rynkowej. Leasingobiorca natomiast nie będzie miał prawa do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wydatków ponoszonych w związku z użytkowaniem takiego samochodu w wysokości przekraczającej limit wynikający z tzw. „kilometrówki” (tj. limit ustalony na podstawie ewidencji przebiegu pojazdu prowadzonej przez podatnika).
- Argumentacja, zgodnie z którą po dokonaniu cesji umowy leasingu nadal mamy do czynienia z tą samą umową, a w związku z tym nie zachodzi potrzeba dokonywania na nowo kwalifikacji danej umowy dla celów ustawy o pdop może nie zostać zaakceptowana przez organy podatkowe. Dlatego też, w celu zapewnienia bezpieczeństwa podatkowego, prawidłowość przyjętego rozwiązania powinna zostać potwierdzona przez organ podatkowy lub doradcę podatkowego zaangażowanego przez podatnika.

Releasing

- W przypadku, gdy umowa leasingu operacyjnego ulega zakończeniu przed terminem, bądź ulega zakończeniu w planowanym terminie, lecz korzystający nie wyraził chęci nabycia przedmiotu leasingu, wówczas ten sam przedmiot może zostać oddany w następny leasing operacyjny.
- Zgodnie z ustawą o pdop, aby umowa dotycząca składnika majątkowego, uprzednio używanego na podstawie umowy leasingu operacyjnego, mogła zostać zakwalifikowana jako podatkowa umowa leasingu, łączna suma opłat określonych w umowie musi odpowiadać co najmniej wartości początkowej danego składnika majątkowego. W takim przypadku nie należy wyliczać nowej wartości początkowej przedmiotu leasingu, lecz przyjąć historyczną wartość składnika majątkowego ustaloną dla celów amortyzacji.

Skracanie umów leasingu

- W trakcie trwania umowy leasingu dokonywane są zmiany w zawartych umowach leasingu (wypełniających kryteria uznania ich za podatkowe umowy leasingu operacyjnego), polegające m.in. na tym, że pierwotnie określony okres trwania leasingu operacyjnego ulega skróceniu.

- Pod warunkiem, iż po skróceniu umowy leasingu, umowa ta w dalszym ciągu spełnia warunki wskazane w ustawie o pdop (czas na jaki została zawarta stanowi 40% normatywnego okresu amortyzacji oraz suma ustalonych w niej opłat odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych), dokonanie skrócenia umowy leasingu pozostaje bez wpływu na możliwość dokonania sprzedaży przedmiotów leasingu na rzecz korzystających po zakończeniu umowy po hipotetycznej wartości netto. Kwestia skracania umów leasingu wywołuje jednakże rozbieżności w interpretacjach organów podatkowych, dlatego też prawidłowość powyższego stanowiska wymaga potwierdzenia przez organ podatkowy lub doradcę podatkowego podatnika.

Kwestie dotyczące umów leasingu na gruncie ustawy o podatku od towarów i usług

---

Definicja leasingu

- Przepisy ustawy o VAT nie zawierają definicji umowy leasingu, odnoszą się natomiast w tej kwestii do definicji zawartej w przepisach ustawy o pdop.
- Na gruncie przepisów ustawy o VAT, szczególnie traktowany jest leasing finansowy (w rozumieniu ustawy o pdop), który w umowie zawiera opcję zakupu przedmiotu leasingu. W takich przypadkach, wydanie przedmiotu leasingu jest traktowane dla celów ustawy o VAT jak dostawa towarów.
- W konsekwencji, przy umowach leasingu finansowego zawierających opcję zakupu, powstaje obowiązek opodatkowania VAT całej wartości przedmiotu leasingu w momencie zawarcia umowy.
- W przypadku umów leasingu operacyjnego, które są traktowane dla potrzeb ustawy o VAT podobnie jak usługi najmu, opodatkowaniu VAT podlegają kolejne raty czynszu leasingowego.

Odliczenie podatku VAT naliczonego

- Zgodnie z przepisami ustawy o VAT, podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług związanych z czynnościami opodatkowanymi VAT. Oznacza to, że aby możliwe było odliczenie podatku naliczonego, wydatek ten musi być poniesiony w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej i wykonywaniem czynności opodatkowanych VAT.
- Ponadto, przepisy ustawy o VAT wprowadzają szczególne ograniczenia dotyczące odliczalności podatku VAT w stosunku do samochodów osobowych. Zgodnie z art. 86 ust. 3 ustawy o VAT, w przypadku nabycia samochodów osobowych oraz innych pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, podatnik może odliczyć 60 % kwoty podatku VAT naliczonego, nie więcej jednak niż 6.000 zł w stosunku do jednego pojazdu.
- W dalszej części naszego opracowania odnosimy się do wybranych kategorii wydatków i możliwości odliczania związanego z nimi podatku VAT przez leasingobiorców użytkujących samochody osobowe.

Definicja samochodu osobowego

- Przepisy ustawy o VAT nie definiują wprost samochodu osobowego i ciężarowego. Przepisy te określają jednak pojazdy, przy nabyciu których podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia VAT w pełnej wysokości. Są to:
  - pojazdy o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony, a także
  - pojazdy spełniające warunki określone w art. 86 ust. 4 ustawy o VAT (pojazdy, których konstrukcja świadczy o przystosowaniu do przewozu ładunków, pojazdy specjalne, autobusy, itp.).
- Możliwość odliczania podatku VAT w pełnej wysokości od pojazdów została rozszerzona na mocy wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) w sprawie Magoora.

Konsekwencje wyroku ETS w sprawie Magoora

- ETS w wyroku z dnia 22 grudnia 2008r. w sprawie Magoora sp. z o.o. (C-414/07), powołując się na klauzulę stałości uznał, iż ograniczenie przez Polskę prawa do odliczenia VAT przy zakupie paliw silnikowych do samochodów, które przed przystąpieniem Polski do UE spełniały warunki do uznania je za samochody ciężarowe, jest niezgodne z Dyrektywą.
- Wyrok wydany przez Trybunał ma zastosowanie głównie do przedsiębiorców korzystających z samochodów, którzy po 1 maja 2004 r. utracili prawo do odliczenia VAT przy nabyciu paliwa (aut z tzw. kratką). ETS zakwestionował również zniesienie po 22 sierpnia 2005 r. prawa do odliczenia podatku od paliwa do pojazdów spełniających tzw. wzór Lisaka. Przywołane orzeczenie odnosiło się co prawda do ograniczeń przy nabywaniu paliwa, ale jego konkluzje można zastosować również do podatku naliczonego od zakupu, czy leasingu samochodów.
- W związku z zakwestionowaniem przez ETS art. 86 ust. 3 i 4 ustawy o VAT pojawiły się wątpliwości dotyczące obecnie obowiązujących przepisów w tym zakresie. Zagadnienie to dodatkowo skomplikowały zapadające wyroki sądów administracyjnych, które dokonywały niejednolitej interpretacji wyroku ETS.
- W związku z wyrokiem ETS, Ministerstwo Finansów wydało interpretację ogólną z dnia 13 lutego 2009 r., zgodnie z którą prawo do odliczenia podatku VAT z tytułu nabycia paliwa wykorzystywanego do napędu pojazdów samochodowych przysługuje w przypadku paliwa do używanych przez podatnika pojazdów samochodowych, w odniesieniu do których na podstawie homologacji producenta lub importera dla danego typu pojazdu samochodowego bezspornie wynika, że nie jest to samochód osobowy i

dopuszczalna ładowność tego pojazdu wynosi powyżej 500 kg. Zasady te odnoszą się również do podatku naliczonego od zakupu oraz leasingu samochodów.

VAT od paliwa

- Zgodnie z obowiązującymi przepisami, mając na uwadze wyrok ETS oraz interpretację ogólną Ministerstwa Finansów, prawo do odliczenia podatku VAT z tytułu nabycia paliwa wykorzystywanego do napędu pojazdów przysługuje w przypadku paliwa do używanych przez podatnika (i) pojazdów ciężarowych, (ii) pojazdów specjalnych, o których mowa w art. 86 ust. 4 ustawy o VAT, (iii) pojazdów samochodowych, w odniesieniu do których na podstawie homologacji producenta lub importera dla danego typu pojazdu samochodowego bezspornie wynika, że nie jest to samochód osobowy i dopuszczalna ładowność tego pojazdu wynosi powyżej 500 kg oraz (iv) pojazdów spełniających tzw. wzór Lisaka.

VAT od usług związanych z bieżącym utrzymaniem samochodów

- Podatnik może odliczyć VAT naliczony przy zakupie usług związanych z bieżącym utrzymaniem samochodów (np. przeglądy serwisowe, naprawy itp.).
- Jednakże w przypadku, gdy usługi takie są nabywane od leasingodawcy i wynikają z zawartej umowy leasingu zastosowanie ma szczególne ograniczenia dotyczące odliczalności podatku VAT w stosunku do tzw. samochodów osobowych, stosowane z uwzględnieniem przywołanego powyżej wyroku ETS oraz interpretacji ogólnej Ministerstwa Finansów.
- W przypadku, gdy koszty utrzymania samochodu są ponoszone na podstawie umowy odrębnej w stosunku do umowy leasingu (np. umowy serwisowej), opisane powyżej ograniczenie nie obowiązuje. Oznacza to, że VAT naliczony przy zakupie takich usług podlega odliczeniu w pełnej wysokości, także wtedy, gdy umowa serwisowa została zawarta z leasingodawcą.

VAT od usług zarządzania flotą

- Podatnik może, co do zasady, odliczyć VAT naliczony przy zakupie usług zarządzania flotą. Jeśli jednak usługi takie są nabywane na podstawie umowy leasingu, zastosowanie znajduje szczególne ograniczenie dotyczące

odliczalności podatku VAT w stosunku do tzw. samochodów osobowych, stosowane z uwzględnieniem przywołanego powyżej wyroku ETS oraz interpretacji ogólnej Ministerstwa Finansów.

- W przypadku, gdy koszty usług zarządzania flotą są ponoszone na podstawie umowy odrębnej w stosunku do umowy leasingu, opisane powyżej ograniczenie nie obowiązuje. Oznacza to, że VAT naliczony przy zakupie takich usług podlega odliczeniu w pełnej wysokości, także wtedy, gdy umowa o zarządzanie flotą została zawarta z leasingodawcą.

VAT od opłaty za wcześniejsze zakończenie umowy

- W praktyce traktowanie dla celów ustawy o VAT opłat za wcześniejsze rozwiązanie/zakończenie umowy leasingu jest zróżnicowane, tzn. opłata taka może być traktowana jako należność za świadczenie usługi i wówczas naliczony jest na niej VAT należny lub też opłata taka uznawana może być za karę umowną, która nie jest obciążana podatkiem VAT. Opodatkowanie bądź brak opodatkowania podatkiem VAT takiej opłaty może zależeć od konkretnych rozwiązań i sformułowań przyjętych w umowie leasingu.

Ubezpieczenie

- W przypadku, gdy leasingobiorca jest obciążany przez leasingodawcę kosztami ubezpieczenia samochodu (i w wystawionej przez leasingodawcę fakturze koszt ubezpieczenia został wyodrębniony bez doliczenia marży), opłata z tego tytułu nie jest obciążana podatkiem VAT (zwolnienie od podatku).
- Jednakże w związku z najnowszą praktyką organów podatkowych potwierdzoną wyrokami sądów administracyjnych (które uznają, iż opłata z tytułu obciążenie leasingobiorcy kosztami ubezpieczenia samochodu powinna być w każdym przypadku obciążona podatkiem VAT zgodnie ze stawką stosowaną dla leasingu), stosowanie zwolnienia z VAT w stosunku do opłat z tytułu ubezpieczenia obarczone jest znacznym ryzykiem podatkowym.
- Jeśli jednak koszt ubezpieczenia stanowi część składową raty leasingowej, składka ubezpieczeniowa pobierana przez leasingodawcę jest opodatkowana VAT (wraz z należną ratą leasingową).

Podatek od środków transportu

- Na leasingodawcy, jako właścicielu leasingowanych pojazdów, ciąży

obowiązek uiszczenia przedmiotowego podatku. W większości przypadków podatek od środków transportu uiszcza leasingodawca obciążając kosztami zapłaconego podatku leasingobiorcę.

- Zgodnie z obowiązującą praktyką organów podatkowych podatek od środków transportu stanowi element cenotwórczy wynagrodzenia należnego z tytułu usług leasingu operacyjnego. Dlatego też kwoty te powinny być doliczane do kwot należnych leasingodawcy z tytułu umowy leasingu lub też refakturowane na leasingobiorcę z 22% stawką podatku VAT.

VAT po zmianie umownych warunków leasingu

- Zasady odliczalności VAT naliczonego nie zmieniają się, co do zasady, po rekalkulacji warunków umowy leasingu.
- Zasady te nie zmieniają się również na skutek zmiany parametrów niezawartych w umowie (tj. niebędących elementem negocjacji między leasingodawcą i leasingobiorcą), będących np. wynikiem decyzji podmiotów trzecich, wpływających na wysokość opłat (np. cena benzyny, opłata za zanieczyszczenie środowiska itp.).

VAT od leasingu w deklaracjach podatkowych

- Prawo do odliczenia podatku VAT z tytułu rat leasingowych przysługuje leasingobiorcy w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę lub w jednym z dwóch następujących okresów rozliczeniowych. Nie obowiązują w tym zakresie ograniczenia związane z terminem płatności lub faktyczną zapłatą za ratę leasingową.
- W odniesieniu do rat leasingowych, a także usług dodatkowych (np. usług zarządzania, usług związanych z utrzymaniem samochodu) należy mieć na uwadze ograniczenie, zgodnie z którym prawo do odliczenia VAT naliczonego przysługuje w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę lub w jednym z dwóch następujących okresów rozliczeniowych, lecz nie wcześniej niż w miesiącu wykonania usługi (ma to znaczenie zwłaszcza w przypadku rat leasingowych fakturowanych z góry).

Płatności z tytułu szkód kasacyjnych

- Otrzymane przez leasingodawcę od leasingobiorcy kwoty odszkodowania oraz kar umownych nie stanowią wynagrodzenia ani za dostawę towarów ani za świadczenie usług, lecz stanowią rekompensatę poniesionych przez

leasingodawcę szkód. Dlatego też, kwoty te nie powinny podlegać opodatkowaniu podatkiem VAT. Mając jednakże na uwadze niektóre negatywne interpretacje organów podatkowych, prawidłowość powyższego stanowiska należy potwierdzić w drodze interpretacji wydanej przez Ministra Finansów.

Leasing aut - MSR

Zasady ogólne klasyfikacji umów leasingu w świetle MSR

Podstawą ustalenia, czy dana umowa zgodnie z MSR stanowi umowę leasingu finansowego jest następująca reguła: „Leasing jest traktowany jako leasing finansowy, jeśli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu”. MSR, w tym w szczególności MSR 17, zawierają oprócz tej reguły warunki, które mogą powodować zakwalifikowanie danej umowy do umowy leasingu finansowego. Nie stanowią one jednak katalogu zamkniętego, tak jak jest to w ustawie o rachunkowości i mają charakter przykładowy. Dlatego też zaklasyfikowanie danej umowy jako umowy leasingu operacyjnego dla celów księgowych, zarówno w oparciu o regułę ogólną, jak i przykładowe warunki zawarte w MSR, zawsze może powodować rozbieżności interpretacyjne.

Przykładowe warunki zawarte w MSR

To, czy dana umowa leasingowa jest leasingiem finansowym, czy też leasingiem operacyjnym, zależy od treści ekonomicznej transakcji, a nie od formy umowy. Poniżej podane są przykłady sytuacji wymienionych w MSR 17, które osobno lub łącznie powodują, że umowa leasingu zostanie zazwyczaj zaliczona do leasingu finansowego. *A contrario* w zamieszczonych komentarzach prezentujemy warunki, jakie umowa musi spełniać, aby móc ją zaklasyfikować jako leasing operacyjny. Dodatkowo w wybranych komentarzach odnosimy się do ustawy o rachunkowości wskazując na różnice pomiędzy obiema regulacjami.

1. *Na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika z końcem okresu leasingu.*

Aby umowa była klasyfikowana jako umowa leasingu operacyjnego nie może ona zobowiązywać Klienta do nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu Umowy. Może jedynie zawierać opcję wykupu, z której Klient może nie skorzystać.

2. *Leasingobiorca ma możliwość zakupu składnika aktywów za cenę, która według przewidywań będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło być zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca skorzysta z tego prawa.*

Aby umowa była klasyfikowana jako umowa leasingu operacyjnego może ona zawierać opcję wykupu auta natomiast wartość tej opcji nie może być dużo niższa od ceny rynkowej auta na moment jej realizacji tak, aby nie było pewności, iż leasingobiorca z niej skorzysta.

3. Okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu.

W przypadkach, kiedy umowa zawarta jest na okres obejmujący przeważającą część okresu ekonomicznej użyteczności przedmiotu leasingu, umowa jest leasingiem finansowym. W regulacjach ustawy o rachunkowości występuje odniesienie do 3/4 okresu ekonomicznej użyteczności, natomiast w MSR do większej części ekonomicznego okresu użytkowania, co w konsekwencji rodzi większe prawdopodobieństwo zakwalifikowania transakcji jako leasingu finansowego (niekoniecznie musi to być większe niż 3/4 okresu).

„Okres ekonomicznej użyteczności” jako warunek przesądający o kwalifikacji leasingu jest warunkiem dosyć ogólnym i powinien być rozpatrywany w stosunku do konkretnego przypadku. Dla prawidłowego zaklasyfikowania umowy, leasingobiorcy powinni również brać pod uwagę warunki, w jakich przedmiot leasingu będzie użytkowany, co jednoznacznie determinuje szybkość jego zużycia i w konsekwencji przewidywany okres użytkowania.

Zawarte w polskiej ustawie o rachunkowości ustalenie tego warunku na 3/4 okresu użytkowania dla takich samych obiektów używanych przez jednostkę (co także jest szacunkiem), jest pewnym uproszczeniem, ale z ekonomicznego punktu widzenia jest uzasadnione i jako taka zasada może funkcjonować w ramach kwalifikacji leasingu.

Można wnioskować, że intencją zapisu zawartego w MSR było zakwalifikowanie leasingu do leasingu finansowego w momencie, kiedy pozostały po umowie pierwotnego leasingu okres ekonomicznego użytkowania przedmiotu leasingu jest na tyle krótki, że wyklucza możliwość dalszego pobierania pożytków z tego obiektu w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez dowolny podmiot gospodarczy.

Przyjmując przeciętny okres ekonomicznej użyteczności aut na 8 lat możemy ustalić, iż umowy nie mogą być zawierane na okres dłuższy niż 72 miesiące ($75\% * 8 \text{ lat} * 12 \text{ miesięcy}$) jeśli mają być one klasyfikowane jako umowy leasingu operacyjnego. Okres ten może być oczywiście modyfikowany w zależności od warunków, w jakich przedmiot leasingu będzie użytkowany, co jednoznacznie determinuje szybkość jego zużycia i w konsekwencji przewidywany okres użytkowania.

4. *Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu*

Jednocześnie minimalne opłaty leasingowe zdefiniowane są jako:

„Opłaty wnoszone w czasie leasingu do uiszczenia, których leasingobiorca jest lub może być obowiązany, z wyłączeniem warunkowych opłat oraz kosztów usług i podatków płaconych przez leasingodawcę i mu zwracanych, jak również [...] w przypadku leasingodawcy - ewentualna wartość końcowa zagwarantowana leasingodawcy przez:

- leasingobiorcę,
- podmiot powiązany z leasingobiorcą,
- niezależną stroną trzecią zdolną finansowo do realizacji gwarancji.

Jeżeli jednak leasingobiorca ma prawo do zakupu składnika aktywów za cenę, która według przewidywań będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo to będzie mogło być zrealizowane, i w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z prawa tego skorzysta, wówczas minimalne opłaty leasingowe obejmują minimalne opłaty płatne w trakcie trwania leasingu oraz opłatę, której uiszczenie jest wymagane dla potrzeb realizacji prawa zakupu danego składnika".

Warunek ten oznacza, że jeśli zdyskontowane przepływy z tytułu leasingu (w tym przypadku ewentualna opłata wstępna + raty leasingowe + uprawdopodobniona opcja zakupu) będą stanowiły łącznie zasadniczą część wartości godziwej pojazdu (a więc ceny nabycia pojazdu przez leasingodawcę), umowa będzie umową leasingu finansowego.

Stopa dyskontowa powinna być dla tego celu ustalona jako roczna krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy (stopa jaką leasingobiorca musiałby zapłacić w przypadku podobnej umowy leasingowej lub stopa po jakiej mógłby pożyczać środki niezbędne do zakupu danego składnika aktywów na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach).

W praktyce przyjmuje się, iż jeżeli zdyskontowane przepływy z tytułu leasingu nie przekroczą 90% wartości godziwej auta (definiowanej jako wartość początkowa auta przed rabatami hurtowymi otrzymywanymi przez leasingodawcę) mamy do czynienia z leasingiem operacyjnym.

5. *Aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonania większych modyfikacji.*

Przedmiot leasingu - pojazd - można uznać za „niespecjalistyczny”, więc ten warunek nie ma zastosowania.

6. *Jeżeli leasingobiorca może wypowiedzieć umowę leasingową, straty leasingodawcy z tytułu tego wypowiedzenia ponosi leasingobiorca.*

Jeśli leasingobiorca nie ponosi ryzyka całkowitych realnych kosztów wypowiedzenia umowy, lecz wyłącznie stałą karę (np. w wysokości 25% sumy rat leasingowych pozostałych do zakończenia okresu leasingu), która ma zniechęcić leasingobiorcę do wypowiedzenia umowy, umowę taką należy traktować jako umowę leasingu operacyjnego.

Również w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela z winy leasingodawcy rekompensata z tego tytułu od leasingobiorcy dla leasingodawcy nie jest związana z wypowiedzeniem umowy leasingowej, a zatem nie wskazuje na leasing finansowy.

7. *Zyski lub straty z tytułu fluktuacji wartości godziwej przypisanej do wartości końcowej przypadają leasingobiorcy (np. w formie obniżki opłaty leasingowej równej większości przychodów ze sprzedaży na koniec okresu leasingu).*

Umowa nie może zawierać powyższej klauzuli, jeśli ma być traktowana jako umowa leasingu operacyjnego (mimo, iż w polskiej ustawie o rachunkowości ten warunek nie występuje).

8. *Leasingobiorca ma możliwość kontynuowania leasingu przez dodatkowy okres za opłatą, która jest znacznie niższa od opłat obowiązujących na rynku.*

Jeżeli umowa ma być klasyfikowana jako umowa leasingu operacyjnego, nie powinna ona zawierać klauzuli przedłużenia po cenie niższej od ceny rynkowej po zakończeniu umowy bazowej.

Zasady wyrażone w MSR a Ustawa o Rachunkowości

Ustawa o rachunkowości w sposób częściowy i pośredni reguluje zagadnienia leasingu.

Podstawowym kryterium klasyfikacji do leasingu finansowego (bądź *a contrario* do leasingu operacyjnego) jest spełnienie co najmniej jednego z warunków

zawartych w art.3 ust.4 pkt 1-7 ustawy o rachunkowości. Warunki te wykazują analogię do przedstawionych powyżej zasad wyrażonych w MSR, a odmienności pomiędzy jednymi i drugimi zasadami zostały przedstawione przy omawianiu warunków zawartych w MSR.